

PROCÉS PARTICIPATIU SOBRE EL FUTUR DE LA VALL DE SANT JUST I EL PARC NATURAL DE COLLSEROLA

USOS

INFORME D'APORTACIONS DE LA PRIMERA SESSIÓ

10 de juny de 2014

Ajuntament de
Sant Just Desvern

Presentació

La primera sessió de reflexió entorn les propostes a incloure en el Pla Especial de Collserola de Sant Just Desvern va tenir lloc el dimarts dia 10 de juny, de 19 a 21.30 hores. Es va iniciar amb una introducció sobre els temes a tractar a càrrec de Marià Martí, gerent del Consorci del parc de Collserola; i Raimon Roda, gerent del parc Agrari del Baix Llobregat.

1

USOS DE COLLSEROLA

A. Les **bicicletes** a Collserola. Cal establir normes i aplicar sancions davant les infraccions? Ens serveix la proposada pel Consorci del Parc de Collserola?

B. Possibilitar i fomentar l'**ús agrícola** de la part més propera al municipi, com a mesura que facilita la biodiversitat, la promoció econòmica, el consum de proximitat i la protecció contra incendis? Quin tipus d'agricultura seria la més adient?

C. S'ha de restringir l'**ús nocturn** del parc? Cada vegada més, en grup o individualment, es realitzen excursions nocturnes amb ús de llums, alterant sensiblement les condicions de vida de la fauna del Parc.

D. I què passa amb els **caçadors**? Hi ha qui ho considera una activitat perillosa, però en canvi semblen imprescindibles per mantenir determinats equilibris cinegètics.

E. Hi ha algun **espai concret** que convingui **protegir especialment**?

F. Com es **garantirà l'aplicació** d'aquest usos?

A continuació queden recollides les aportacions realitzades per les persones participants. S'ha inclòs també algunes informacions facilitades pels ponents durant la realització de la sessió de treball.

Aportacions

LES BICICLETES A COLLSEROLA. CAL ESTABLIR NORMES I APLICAR SANCIONS DAVANT LES INFRACCIONS?

INFO

Hi ha una reglamentació aprovada de normativa d'ús de la bicicleta pel Parc de Collserola des de l'any 2.000, però és una normativa sense capacitat sancionadora perquè la seva aprovació i aplicació depèn dels ajuntaments i no del Consorci de Collserola. De fet, s'informa que s'està intentant tramitar la normativa per Decret Legislatiu perquè tots els municipis l'hagin d'aplicar, perquè per garantir una bona gestió s'hauria de fer en tots els municipis.

- En aquest sentit, respecte a la participació de la gent implicada en aquest text, des del col·lectiu d'usuaris de la bicicleta es comenta que s'ha arribat tard per poder incidir en una normativa que preocupa, ja que malgrat hi van participar 36 entitats, cap entitat era ciclista de Sant Just Desvern.
- Des d'aquest col·lectiu no es veuen clars dos temes que sempre s'associen a l'ús de la bicicleta pel parc: la seguretat de la gent que va caminant i l'impacte ambiental. Respecte aquests dos punts es considera que no hi ha dades, ni dels accidents que han generat ciclistes per Collserola ni de com la circulació de la bicicleta fa malbé el terreny.
- Respecte al tema de la **seguretat**, alguns excursionistes comenten que sí que van amb sensació de por quan caminen per la muntanya, degut a com circulen alguns ciclistes, i fins i tot, han patit o presenciat fins a tres accidents. Però, des del col·lectiu de ciclistes s'insisteix en que és més una percepció que un fet demostrable amb dades. I es ressalta que alguns ciclistes també pateixen caigudes per culpa de les persones que porten els seus gossos deslligats o excursionistes que van caminant pel costat esquerra dels camins.
- Hi ha **acord en que s'ha de regular la velocitat màxima de circulació de la bicicleta, i 20Km/h com estableix la normativa actual sembla correcte**. Però, es valora que hi ha una mala interpretació del risc per part de la reglamentació proposada, perquè només es permet circular en bicicleta pels camins d'una amplada mínima de 3 metres, i precisament aquests són els més perillosos perquè són en els

que els ciclistes poden anar a una major velocitat. Per tant, es considera que no s'ha de limitar la circulació de la bicicleta en funció de l'amplada del camí. En aquest sentit, si el risc resideix en la velocitat, es podria plantejar baixar la velocitat en camins més estrets, per exemple a 10km/h en camins d'un metre d'amplada, però no restringir el pas.

- Respecte a l'argument de que no es vol deixar passar els ciclistes per camins de menys de tres metres perquè no obrin nous camins, es valora que no té cap sentit perquè els ciclistes no obren nous camins mai, ni mai van camp a través. En tot cas ajuden a mantenir els camins que ja existeixen oberts.
- Sí que s'admet que darrerament ha aparegut una nova pràctica esportiva que és el descens amb casc i equipats per caigudes que practiquen alguns joves que pugen a dalt la muntanya i es llencen de manera temerària per corriols i camins estrets a molta velocitat. **Aquestes pràctiques sí que hi ha acord en que s'haurien d'evitar.**
- També s'assenyala que la majoria de bicicletes no utilitzen el timbre per advertir de la seva presència o pas, i en aquest sentit el col·lectiu ciclista apunta que la majoria de bicicletes de muntanya no tenen timbre i seria molt poc comfortable portar, ja que vibraria tota la estona i generaria més soroll i molèsties als usuaris del parc i als animals.

INFO

Des del Consorci s'informa que s'ha constatat un gran augment de l'ús de Collserola per part de persones que van en bicicleta (uns 5.000 usuaris en cap de setmana) o caminant, especialment durant els caps de setmana.

- Aquest increment obliga a regular per on poden passar i per on no poden passar, i en quins períodes del dia ho poden fer ambdós col·lectius. A més, es coincideix en que les persones cíviques i respectuoses amb la resta d'usuaris del parc i amb la natura no suposen un problema; el problema el generen determinades persones, ja siguin ciclistes o persones que van a peu i en fan un mal ús.
- Respecte el tema de **preservar el medi natural** no s'acaba de veure clar que la bicicleta malmeti els camins, no es considera que el pas de la bicicleta erosioni el sòl o es degradi l'entorn, i que en tot cas cal comprovar-ho. Es comenta que malmetre els camins ho fan les pluges i l'aigua que erosiona el sòl. **Hi ha acord en que no s'han**

d'obrir nous camins ni passar pels camins particulars que no tenen permès l'accés públic, tot i que alguna persona s'apunta que per alguns camins s'ha passat tota la vida i s'hauria de seguir podent passar.

- Es genera **acord en que si hi ha zones que s'han de preservar es restringeixi el pas**, tant de persones que van amb bicicleta com caminant. I en tot cas, el que **és fonamental és que tothom respecti la normativa i tenir present que tothom ha de ser respectuós amb altres usos que es realitzen del parc**.
- També hi ha **acord respecte a la importància de la senyalització**. Cal que s'indiquin els camins per els que es pot circular i els que no. En aquest punt, alguns camins particulars estan senyalitzats però la gent no els respecta, amb els conseqüents inconvenients per a qui hi viu. Com a exemples es citen Can Ristol, la Finca del Moro. En aquest cas, es comenta que si la persona va caminant el propietari/a pot parlar i explicar la situació a la persona que camina, però aquells qui van en bicicleta és impossible perquè passen a una velocitat més elevada. En aquest sentit, s'assenyala que la solució és la senyalització prèvia i el fet d'oferir alternatives de pas.

INFO

En aquesta línia, s'informa que el Consorci està elaborant un Mapa d'Usos Recreatius del Parc com instrument de regulació i identificació d'espais on cal preservar la tranquil·litat. En aquesta guia s'estableix una jerarquització de camins transitables. També hi ha una Guia dels recorreguts i itineraris en bici per Collserola que preveia les zones que calia protegir i per tant, restringir el pas (elaborada amb la participació de Clubs Ciclistes).

- Respecte aquest Mapa d'Usos Recreatius s'assenyala que serà necessari avaluar-lo amb dades.
- En tot cas, hi ha **acord en treballar per l'ús cívic dels diferents usuaris del parc, i el respecte per les normes establertes**. Per això és important fer difusió de la normativa i senyalitzar bé els itineraris de pas.
- Es proposa que en primer terme caldria fer molta difusió i treballar més la vessant informativa i introduir la figura de l'Avís. Cal identificar els infractors i, en cas de ser reincidents, plantejar-se les possibles sancions. A més, no es comparteix l'apartat de

sancions, i menys encara el seu elevat preu, 100, 200 i 500 € en funció de si és lleu, moderada o greu (especialment, 500 € es considera una exageració). A més, s'assenyala que en la regulació actual no està clar el motiu sancionador.

- Es destaca que no es pot criminalitzar a tot el col·lectiu ciclista sinó promoure l'ús cívic i vetllar per evitar els mals usos, de tots els col·lectius, i també **hi ha acord en donar prioritat als vianants respecte els ciclistes per un tema de vulnerabilitat.**
- Finalment, es destaca la necessitat de col·laborar entre els diferents ajuntaments i que aquests estiguin receptius a aplicar les mesures pertinents.

S'HA DE RESTRINGIR L'ÚS NOCTURN DEL PARC?

INFO

Des del Consorci del Parc de Collserola es destaca que recentment hi ha hagut un augment significatiu de l'ús nocturn del Parc de Collserola, especialment l'ús nocturn esportiu intensiu (curses atlètiques de nit, etc.). Per aquest motiu, s'està estudiant la regularització d'activitats i sectors, tant per l'impacte lumínic com per la freqüentació, donat que la nit és un moment important per la fauna, per nidar i per a la seva reproducció.

Respecte a la contaminació lumínica, s'informa que tant l'aeroport del Prat com la Zona Franca generen molta llum i això afecta el descans dels animals. S'afegeix que la Carretera de les Aigües no és un problema perquè en aquella zona ja hi ha molta llum de la ciutat de Barcelona i els animals que hi ha ja estan molt acostumats al pas de les persones. Igualment, en les zones més properes a les zones urbanes no cal limitar el pas, però en altres zones sí.

- En aquest sentit, hi ha qui demana si està demostrat que l'ús nocturn afecta a la fauna, i en tot cas, si és un impacte negatiu de la llum o pel fet de passar. Es comenta que cal oferir alternatives per la gent que vol fer una activitat nocturna abans de prohibir-ho. A més, s'afegeix que cal definir que és nocturn, ja que les limitacions horàries haurien de ser diferents a l'estiu que a l'hivern, perquè a l'estiu es fa de nit a les 21:00 i a l'hivern a les 18:00. En tot cas, caldria posar una hora límit de pas i punt, per tal de preveure les conseqüències d'una sobre freqüentació incipient d'activitat nocturna al Parc.
- Respecte la freqüentació hi ha **acord en que cal regular per on es pot passar i durant quines hores del dia es pot fer.**
- **Hi ha acord en que es vol preservar el Parc Natural, la qüestió és com?** I quines implicacions tenen les restriccions que es puguin aplicar. Es planteja que la pregunta clau és si és un parc natural pensat per la fauna i la flora o per les persones, i què es prioritza. Hi ha qui pensa que si els usos es restringeixen molt, la gent no ho podrà gaudir.

POSSIBILITAR I FOMENTAR L'ÚS AGRÍCOLA DE LA PART MÉS PROPERA AL MUNICIPI, COM A MESURA QUE FACILITA LA BIODIVERSITAT, LA PROMOCIÓ ECONÒMICA, EL CONSUM DE PROXIMITAT I LA PROTECCIÓ CONTRA INCENDIS?

INFO

S'observa que cal tenir en compte el tipus de terreny de la Vall de Sant Just Desvern, perquè hi ha diferents tipus d'agricultura en funció de la disponibilitat d'aigua i de les pendents del terreny. En aquest sentit, l'agricultura que es promou al parc de Collserola ha de valorar alternatives interessants d'agricultura de muntanya, ha d'intentar ser una agricultura amb cultius amb valor afegit, amb models d'explotació que siguin més econòmics i productius i amb un valor social associat. A més, cal tenir present que la part que es proposa convertir en sol agrícola és la més propera a la zona urbana i ha de tenir en compte certs criteris paisatgístics i d'ús no intensiu d'aigua (seca). Respecte la proposta tècnica, s'assenyala que no hi ha el risc de que tot el sòl es torni agrícola sinó que es proposa passar d'un 2% del sòl actual per a ús agrícola a un 4%. La voluntat és tenir gestors del territori que ajudin a preservar-lo.

- Tot i això, algunes persones veuen difícil poder potenciar l'agricultura a la zona de la vall de Sant Just Desvern perquè consideren que no hi ha prou aigua, i té un pendent excessiu, un 35% de desnivell en molts casos, tindria escassa rendibilitat econòmica, etc. Per tant, si bé l'opció de fomentar l'agricultura pot semblar atractiva, tenint en compte el territori i les dificultats que genera la muntanya no es considera gaire viable. De fet, hi ha qui ho considera directament una utopia.
- A més, cultivar al Parc de Collserola té unes dificultats afegides en la mesura que no es poden tancar els sembrats o matar certs animals que fan malbé els cultius. En aquest sentit, hi ha qui observa que els particulars no tenen les mateixes facilitats que les iniciatives institucionals, les quals, per exemple, obtenen més fàcilment permisos per tancar els seus cultius i així no malmetre'ls per l'accés de persones o animals. En aquesta línia, es considera que les administracions no s'estan implicant o ajudant a les persones que volen promoure l'activitat agrícola. Per exemple, es cita el cas de Can Carbonell que volia plantar vinyes i l'Ajuntament no els va facilitar poder-ho fer.

- Més enllà de la viabilitat o no de l'agricultura s'assenyala que aparentment hi ha una certa contradicció, entre voler preservar el bosc tal i com està quan parlem de l'accés de les persones caminant o en bicicleta, i en canvi estem disposats a intervenir en el territori d'una manera més intensiva. Amb relació a aquest punt, s'assenyala des del punt de vista tècnic que les zones de conreu ajuden a la biodiversitat del territori, ja que els animals també fan ús d'aquests conreus, i l'activitat agrícola també es pot considerar zona natural. Però aquesta perspectiva tampoc acaba d'encaixar amb el fet de vetllar per conreus productius i rendibles, perquè si no es pot impedir l'entrada dels animals o matar-los això pot anar en detriment de la seva productivitat. Es comenta que el senglar, per exemple, fins un cert número és ecològic, però a partir d'un cert número són una plaga, igual que els coloms, i per tant, s'hi ha d'incidir.

INFO

Des del Parc Agrari del Baix Llobregat es comenta que quan hi entren animals nocius pels cultius els maten.

Respecte a la regulació actual del sòl de la vall de Sant Just Desvern, actualment la majoria és sòl forestal (27) i per tant no permet el cultiu. Per tant, per poder cultivar-lo caldria passar-ho a sòl agrícola o que si més no es permetés l'activitat agrària (24).

- Respecte la ramaderia es comenta que aquesta pot afavorir a eliminar el sotabosc, però també cal tenir en compte que fan malbé els camins, més que qualsevol altre intervenció humana (caminar o anar en bici).

Per acabar, una persona assistent comenta que li agradaria fer arribar per escrit a tot el grup i als responsables del procés el seu sentir respecte aquests punts com a persona que viu al camí de la vall de Sant Just Desvern i té coses a dir però necessita ordenar-se les idees amb tranquil·litat abans de parlar en públic.

I QUÈ PASSA AMB LA CAÇA?

- Respecte al tema de la caça, en primer lloc, s'assenyala que la caça és un dels usos que estan més regulats, i que a més es compleixen: dies de cacera, zones, horaris, espècies, etc. Només es dóna un dia a la setmana per caçar, de 8 del matí a 17 hores de la tarda, i només es permet caçar aquelles espècies que fan mal, conills, senglars, etc. És a dir, es valora que també és un mecanisme per regular l'ecosistema, ja que hi ha algunes de les espècies que es cacen que són una plaga, com per exemple el senglar.
- En aquest sentit, hi ha qui considera que sí que és cert que hi ha espècies que són una plaga però hi ha altres que es permet caçar que no ho són. A més, s'assenyala que poden haver altres mecanismes per combatre les plagues, com esterilitzar els animals, etc. Respecte aquest punt es comenta que la caça suposa un cost zero mentre que l'esterilització o altres mecanismes per combatre plagues tenen un cost important.
- Finalment, s'apunta que des del punt de vista dels excursionistes la caça sempre els genera una certa sensació d'inseguretat, i per tant, hi ha una fricció en la convivència entre els caçadors i els excursionistes. En aquest sentit, es destaca que és molt important que si es marca una zona restringida per passar, tothom ho ha de respectar perquè sinó sí que és perillós. Cal que tothom tingui clar que el Parc s'ha de compartir entre diferents col·lectius que hi fan un ús divers, i per això cal respectar les normes i ser tolerants uns amb els altres. En tot cas, està clar que cal promoure la bona convivència i el civisme de tots els usuaris del Parc.

Per acabar, s'observa que en últim terme, la pregunta sempre és la mateixa, **què volem que sigui el Parc de Collserola?** Una zona per preservar la natura o una zona per gaudir les persones que hi viuen en el seu entorn.

INFO

En aquest sentit, s'assenyala que el Parc no pot ser concebut com un parc urbà, sinó com un parc natural, i per tant, cal buscar l'equilibri entre preservar els valors naturals del parc i els usos cívics d'aquest.